

LITEVSKÝ FREKVENTATIV (Būtasís dažninis laikas)

DERIVAČNÍ SCHÉMA:

Kmen infinitivu – ė	+ -dav-	+ #	-au	-ome
			-ai	-ote
			-o	

kalbėti, kãlba, kalbėjo → kalbė- ė + -dav- + # → kalbėdavau, kalbėdavai [...]
 sėdėti, sėdi, sėdėjo → sėdė- ė + -dav- + # → sėdėdavau, sėdėdavai [...]
 rašyti, rãšo, rãšė → rašy- ė + -dav- + # → rašydavau, rašydavai [...]

Frekventativní tvary vždy přebírají prozodickou charakteristiku infinitivu. Frekventativem vyjadřujeme opakovanou činnost v minulosti, pokud kadence opakování není určena nebo není známa.

VÝKLAD:

a) „**Frekventativem se vyjadřuje opakovaná činnost v minulosti [...]**“ Tzn., použijeme frekventativu, pokud chceme zdůraznit periodicitu činnosti. Sémantika frekventativu vynikne při srovnání s préteritem, který periodicitu nezdůrazňuje:

Vasarą važiuodavome prie jūros. // Vasarą važiavome prie jūros.

Studentai skaitydavo tekstus. // Studentai skaitė tekstus.

Mama darydavo tešlą ir kepdavo pyragą. // Mama darė tešlą ir kepė pyragą.

b) „**[...], pokud kadence opakování není určena nebo není známa.**“ Tzn., použijeme frekventativu, pokud nechceme(nemůžeme) upřesnit, kolikrát činnost se v minulosti opakovala. Opačně: pokud alespoň přibližně určíme, kolikrát v minulosti k dotyčné činnosti došlo, použijte se préteritem, por.:

Mes dažnai važiuodavome pas močiutę.

Mes tris (penkis, kelis) kartus važiavome pas močiutę.

Studentai kasdien rašydavo testus.

Studentai tris (penkis, kelis) kartus rašė testus.

Mama vakarais darydavo tešlą ir kepdavo pyragą.

Mama tris (penkis, kelis) kartus darė tešlą ir kepė pyragą.

c) **Synonymie frekventativa a préterita**

Oba časy spadají do sémantického prostoru vyjadřování minulosti a jejich rozdíl vyjadřuje základní protiklad „opakované“ a „neopakované“ činnosti v minulosti. Pokud se tento protiklad zruší, vzniká synonymie frekventativa a préterita. K tomu dochází zejména:

1. pokud je obtížné určit, zda činnost byla „opakovaná“ či „neopakovaná“, např.:

Anksčiau studentai studijuodavo lotynų ir graikų kalbas.

≈ Anksčiau studentai studijavo lotynų ir graikų kalbas.

Lietuva eksportuodavo medų, o importuodavo metalus.

≈ Lietuva eksportavo medų, o importavo metalus.

Senovėje žmonės rašydavo plunksnomis.

≈ Senovėje žmonės rašė plunksnomis.

2. pokud použijeme dodatečných prostředků pro vyjadřování periodicity:

Mes dažnai važiuodavome prie jūros. ≈ Mes dažnai važiavome prie jūros.

Studentai retkarčiais skaitydavo tekstus. ≈ Studentai retkarčiais skaitė tekstus.

Mama kai kada darydavo tešlą ir kepdavo pyragą. ≈ Mama kai kada darė tešlą ir kepė pyragą.

Zde použitá slova *dažnai* (často), *retkarčiais* (občas) a *kai kada* (někdy) vyjadřují periodicitu a spolu s préteritními tvary vytvářejí konstrukce, které jsou schopné plnit funkci frekventativu. Pokud zmíněná dodatečná slova vypustíme, zanikne rovněž synonymie:

Mes važiuodavome prie jūros. ≠ Mes važiavome prie jūros.

Studentai skaitydavo tekstus. ≠ Studentai skaitė tekstus.

Mama darydavo tešlą ir kepdavo pyragą. ≠ Mama darė tešlą ir kepė pyragą.